

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА, ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
АДМІНІСТРУВАННЯ
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

КУРСОВА РОБОТА

з планування розвитку територіальних громад
на тему: «**Методи та форми реформування структури об'єднаних**
територіальних громад»

Студентки 3 курсу, АПУА групи
Спеціальності 281 Публічне управління та
Адміністрування

Рімша Юлії Олександрівни

Керівник: кандидат наук з державного управління, доцент
Яременко Олександр Іванович

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECTS _____

Члени комісії:

_____ (_____)

Підпис Прізвище та ініціали

_____ (_____)

Підпис Прізвище та ініціали

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	6
1.1. Сутність та принципи функціонування територіальних громад.....	6
1.2. Механізми децентралізації влади в громадах сільської місцевості.....	8
1.3. Вивчення досвіду Європейських країн в реформуванні територіальних громад.....	12
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕФОРМУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УКРАЇНІ.....	16
2.1. Особливість структури реформування системи управління Святовасилівської ОТГ.....	16
2.2. Методи та форми реформування структури Святовасилівської ОТГ.....	19
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ РЕФОРМУВАННЯ ОБ'ЄДНАНОЇ ГРОМАДИ	
3.1. Оцінка фінансово-економічної спроможності Святовасилівської ОТГ.....	23
3.2. Програма соціально-економічного розвитку Святовасилівської ОТГ.....	27
ВИСНОВКИ	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	36
ДОДАТКИ.....	40

ВСТУП

Актуальність теми. Місцеве самоврядування яке виступає інститутом публічної влади в Україні, являється продуктом, що на даний момент поступово прогресує. Витоки даного процесу починаються ще з часів існування у давніх слов'ян сусідської громади. Дані общини організовували власні справи самостійним шляхом, тобто опираючись на власний розсуд і при цьому самостійно розпоряджались ресурсами котрими володіли.

Місцеве самоврядування, яке є ознакою демократичного політичного режиму, коли вся влада належить народу, політичним та правовим механізмом щодо реалізації публічних завдань.

На сьогоднішній день на рівні адміністративного району створюються деякі моделі самоврядної політики органів місцевого самоврядування. Даний показник виступає проявом активізації національної моделі, що організовує діяльність самоврядних структур.

Проте, існує певна відсутність, стосовно ефективності даної політики органів державної влади, а саме відносно певного роз'яснення завдань та мети реформування. Так, у сфері місцевого самоврядування є негативне ставлення до суспільства та до більшості новітніх реформ, а саме децентралізації. Це в свою чергу, є стверджувальним фактором, що знижує довіру до інституту влади, як на місцевому, регіональному та національному рівнях.

Накопичений управлінський досвід та тривалі дослідження стверджують нам про те, що набуття організаційних навичок та знання технологій та їх використання являється чи не найважливішим ресурсом у діяльності органів місцевого самоврядування (далі ОМС). Тому, саме знання та уміння управляти даними технологіями дають ймовірність отримання очікуваного результату з найменшими витратами при цьому.

Питаннями правового регулювання, організації, практики використання місцевого управління у нашій державі знаходять відображення у працях

науковців та практиків, а саме: Р. Безсмертного, В. Бакуменка, Ю. Ганущука, І. Дробота, І. Дегтярьової, В. Куйбіди, І. Козюри, С. Чернова.

Теоретичними проблемами публічного управління та адміністрування, державного управління, співвідношення децентралізації та централізації, взаємовідносин між суспільством та владою досліджували такі вчені: М. Баймуратов, В. Авер'янов, В. Сиченко, Ю. Сурмін, В. Токовенко, О. Шпак.

Наразі, перед нашою країною постає проблема, щодо здійснення реформування місцевого самоврядування та територіального організування влади. Необхідним є ефективне впровадження у життя вище описаних показників, задля сприянню та реалізації державної політики європейської інтеграції і своєрідного розвитку співробітництва саме з європейськими інституціями.

Мета – розгляд процесів соціального розвитку територіальних громад, щодо позиції досягнення поставлених цілей, адміністративної децентралізації, та виявлення існуючих ризиків стосовно формування їх потенціалу.

Завдання:

1. Розглянути сутність та принципи загального функціонування територіальних громад.
2. Описати механізми децентралізації влади.
3. Дослідити досвід Європейських країн у реформуванні територіальних громад.
4. Розглянути особливості структур реформування систем управління територіальними громадами.
5. Описати методи та форми реформування досліджуваної територіальної громади.

Об'єкт – процес стимуляції соціального розвитку об'єднаних територіальних громад.

Предмет – теоретичні та методологічні засади реалізації та вироблення стратегій розвитку окремих територіальних громад.

Методи дослідження:

- системний підхід – для теоретичного визначення суті соціального розвитку територіальних громад;
- порівняльний аналіз та синтез – для опису закономірностей забезпечення соціального розвитку територіальних громад;
- статистичний - оцінка ефективності стимулювання соціального розвитку територіальних громад.

Наукова новизна. Отримані результати можуть слугувати у розробці практичних рекомендацій стосовно модернізації загальної системи публічної влади у адміністративних районах України.

Структура та обсяг роботи. Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи – 29 сторінок комп'ютерного тексту, список використаних джерел із 30 найменувань.

ВИСНОВКИ

Згідно виконаного нами аналізу теми дослідження, можна зробити певні узагальнення.

Нами виконано аналіз нормативних та правових основ забезпечення децентралізації в адміністративних районах та основних моментів, щодо створення об'єднаних територіальних громад, та проаналізовано доцільність їх збільшення.

Зазначено, що районні ради не можуть виступають представниками органів територіальних громад, так як, опираючись на КУ, районні ради не визнаються та не розглядаються населенням району як суб'єктом самоврядування.

Важливою передумовою успішної децентралізації влади в Україні являється включення та впровадження територіальних громад в правову систему держави.

Нами було описано підходи щодо модернізації та реформування структури об'єднаних територіальних громад.

Зазначено, що окремі територіальні громади являються сукупністю виробничо-технологічних, соціальнополітичних, господарсько-економічних, культурних та інших змін у суспільстві.

Які в даному випадку спрямовані на запровадження абсолютно нових форм суспільного існування. Об'єднання територіальних громад, в свою чергу формують перехідний епат від традиційного суспільства до відкритого, від індустріального до інформаційного, від тоталітарного до демократичного.

Реформування територіальних об'єднань являється процесом, який пов'язаний з впровадженням та створенням нововведень, які охоплюють всі структурні елементи соціальної та економічної системи: від розроблення концепції до її практичного застосування опираючись на інноваційні технології.

Визначено особливості створення територіальних громад та окреслено їх особливості та доцільність впровадження:

- створення публічної влади громадянами общини;
- формування цілісності району, з точки зору соціально-економічної системи;
- кожна з систем територіального об'єднання має власну функціональну діяльність;
- безперервність функціонування;
- здатність до активного саморозвитку;
- управління через загальну систему публічної влади.

Децентралізація державної влади способом формування об'єднаних територіальних общин дає змогу передати функції та відповідальність на новостворені органи місцевого самоврядування.

Це в свою чергу дає змогу звільнити центральну виконавчу владу від обов'язків локального адміністрування, тим самим наділяючи її більшим обсягом повноважень для ефективного управління країною в цілому.

Доведено, що в українській науковій спільноті напрацьовані різноманітні концепції вдосконалення адміністративно-територіального устрою, але і досі жодна з них не реалізована.

Вважаємо, що під час реформування владних відносин, пов'язаних із делегуванням повноважень органів публічної влади, першочерговим завданням є найбільш оптимальний розподіл повноважень між органами публічної влади та адміністрування, який би забезпечував якомога ефективнішу реалізацію і функцій держави, і функцій місцевого самоврядування, зводячи до мінімуму необхідність делегування повноважень одних органів іншим.

Делегування повноважень має відбуватися виключно тоді, коли така можливість передбачена Конституцією України, та базуватися на принципах обґрунтованості й доцільності.

Головним завданням лишається формування спроможних громад, що в свою чергу є «фундаментом» реформи децентралізації.

Це передбачає дотримання певних принципів:

- добровільності об'єднання територіальних громад;
- розширення мотивацій для ОТГ;
- надання податкових преференцій (акцизу) лише спроможним громадам;
- спрощення процедури об'єднання приєднання територіальних громад;
- відмова від стимулювання утворення дрібних і фінансово неспроможних громад.

Таким чином, доведено, що отримані в процесі дослідження результати в цілому мають не тільки теоретичне значення, а й чітко виражену практичну спрямованість.

Основні положення, викладені в роботі, є науковим підґрунтям для подальшого розвитку теорії та систем управління, прикладного застосування у сфері підтримки та розвитку взаємодії держави, її органів та інституцій з громадянським суспільством для формування високого рівня активності та ініціативності громадян.

Отже, ключовими поняттями, які лежать в основі реформи децентралізації, є участь громади, співпраця, справедливий розподіл ресурсів, прийняття рішень на місцевому рівні.

Процес децентралізаційних перетворень наразі продовжує тривати, демонструючи значні досягнення, є структурованим та перманентний перебіг подій із відповідною спрямованістю на вирішення нагальних проблем зміни адміністративно-територіального устрою та бюджетних відносин.

Відповідно децентралізація є ефективним інструментом поліпшення якості управління державою і фінансовими потоками, важливим кроком на шляху до запровадження належного урядування.

Водночас суспільні перетворення, розпочаті в Україні, потребують подальших законодавчих та організаційних змін, спрямованих на забезпечення модернізації державної політики розвитку територіальних громад, активізації політики регіонального розвитку, активізації населення на вирішення власних потреб та інтересів.

При цьому подальші дослідження мають бути спрямовані вивчення питань щодо впливу усіх секторних політик на зменшення територіальних диспропорцій розвитку, координації цього процесу засобами регіональної політики.

Таким чином, доведено, що отримані в процесі дослідження результати в цілому мають не тільки теоретичне значення, а й чітко виражену практичну спрямованість. Основні положення, викладені в роботі, є науковим підґрунтям для подальшого розвитку теорії та систем управління, прикладного застосування у сфері підтримки та розвитку взаємодії держави, її органів та інституцій з громадянським суспільством для формування високого рівня активності та ініціативності громадян».

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. No 254к/96-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 5 лютого 2015 р. No 157-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> " Відомості Верховної Ради (ВВР).— 2015. — No 13. — С. 91. — Ст. 10
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. No 280/97-ВР. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
4. Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2014 р. No 333-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text>
5. Ананьєва Є.А. Об'єднана територіальна громада як суб'єкт фінансових правовідносин. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2020. No 43. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc43/15.pdf>
6. Андрєєва // Держава та регіони. Серія: Державне управління, 2017. – No 3. – С. 133-137.
7. Барвіцький В.Ю. Формування дієздатних територіальних громад з позицій верховенства права // Науковий вісник Академії муніципального управління, серія. - 2018. - No 1. - С. 25-29
Власюк О. С. Стан і проблеми реформування адміністративно-територіального устрою України. Регіональна економіка. 2018. No 3. С. 16-23.

8. Жук П. В. Актуальні завдання та шляхи реформування адміністративно-територіального устрою в Україні. Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України: зб. наук. пр. 2018. Вип. 1(111). С. 20-25.
9. Жук П. В. Методичні підходи до моделювання територіальних громад базового рівня у процесі адміністративно-територіальної реформи в Україні. Регіональна економіка. 2019. № 2. С. 5-13
10. Закревський А.С. Забезпечення захисту прав людини і громадянина як споживача адміністративних послуг / А.С. Закревський, В.І. Горбатюк //Фінанси України, 2017. – № 1. – С. 98-103.
11. Западинчук О.П. Інформаційно-комунікативні технології як інструмент проведення адміністративної реформи / О.П. Западинчук // Стратегічні пріоритети, 2018. – № 3. – С. 127-132.
12. Ковальчук Ю.М. Щодо поняття об'єднаної територіальної громади як елемента правового регулювання. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2017. Т. 1. № 29. URL: <http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi>
13. Куриляк М. Ю. Парадигма реформування адміністративно-територіального устрою України на рівні NUTS-1. Вісник економічної науки України. 2018. № 1(34). С. 70-77.
14. Магновський І. Й. Перспективи вдосконалення територіального устрою України з погляду сьогодення. Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Юридичні науки. 2018. № 845. С. 113-118.
15. Пелехатий А. Фінансове забезпечення розвитку сільських територіальних громад: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», 2018. 190 с. 14.
16. Регульски Є. Можливості запозичення досвіду Польщі з розвитку місцевого самоуправління і демократії / Міжнародний банк реконструкції і розвитку : World Bank Publications, 2015. 32 с

17. Рошило В.І. Формування бюджетів об'єднаних територіальних громад: проблеми та перспективи. Економічний форум. 2016. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfor_2016_2_45
18. Спасів Н.Я. Об'єднана територіальна громада як новітній суб'єкт місцевого самоврядування: наукове пізнання. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2019. № 33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2019_33_43
19. Ткачук А. Ф. Місцеве самоврядування та децентралізація. Законодавство (навчальний модуль). К.: Легальний статус, 2019. 80 с.
20. Фойгт Н.А. Децентралізація, деінституціалізація та модернізація як сучасні виклики реформування соціальних послуг в умовах демографічного старіння / Н.А. Фойгт // Економіка та держава, 2018. – № 9. – С. 108-111.
21. Баб'юк І., Чепель О. – «Основні аспекти формування спроможних територіальних громад», – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://buk-visnyk.cv.ua/misceve-samovryaduvannya/463/>
22. Коломієць І. Ф., Пелехатий А. О. Теоретико-практичні аспекти формування об'єднаних територіальних громад в Україні. Економіка України. 2017. № 4 (665). С. 46–55.
23. Кравців В. С., Жук П. В., Сторонянська І. З. та ін. Адміністративно-територіальний устрій: методологічні основи та практика реформування: монографія. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України», 2020 р. 264 с.
24. Прес-центр ініціативи «Децентралізація», Оцінка фінансових показників бюджетів 806 ОТГ. Рейтинг за 2019 рік. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/12192>.
25. Прес-центр ініціативи «Децентралізація», Результати фінансової децентралізації за 10 місяців 2018 – 2020 року – експертний аналіз, – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/10197>.

26. Прес-центр ініціативи «Децентралізація», Якою є фінансова спроможність ОТГ Дніпропетровщини, – аналіз від експертів – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://decentralization.gov.ua/news/8404>.

27. Децентралізація: результати, виклики та перспективи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dif.org.ua/article/detsentralizatsiyarezulbtativiklikiiiperspektivi>

28. Співробітництво громад: Децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/cooperation>.

29. Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. Станом на 10 серпня 2018 року. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України: сайт. URL: <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2018/08/10.08.20181.pdf> ISSN 156

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

	Роки	Площа ОТГ (км ₂)	Чисельність населення (тис.осіб)	Показник 1		Показник 2		Показник 3		Показник 4		Показник 5		Показник 6		Показник 7		Показник 8		
				Доходи на одного мешканця	рейтинг	Видатки загального фонду на 1-го мешканця	Рейтинг	Видатки на утримання апарату управління на 1-го мешканця	Рейтинг	Капітальні видатки на на 1-го	рейтингмешканця	Рівень донатаційного бюджету .%	Рейтинг	Питома вага видатків на утримання апарату управління доходах загального фонду	Рейтинг	Питома вага заробітної плати	рейтинг	Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків	Рейтинг	Загальний рейтинг
	2017	321,9	4,3	3547,4	101					2598,1	32	0,8%	58	31,4%	268					92
	2018	231,9	4,3	3538,8	129					1215,7	108	5,5	87	35,3%	166					126
	2019	231,9	4,2	4353,3	133	6614,7	114	1410,1	164	5136,3	14	10,1%	134	32,4%	136	77,8 %	165	43,4 %	11	70